

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 415/2014/1

Patrick Dalli (appellat)

Vs

Caroline Muscat (appellant)

8 ta' Marzu, 2019.

1. B'sentenza tal-5 ta' Lulju, 2018 il-Qorti tal-Magistrati (Malta) kkundannat lill-konvenuta thallas lill-attur is-somma ta' elfejn ewro (€2,000) wara li ddikjarat li l-artiklu ppubblikat fil-website www.timesofmalta.com bit-titlu "*Minister shuns questions over husband's property*" tat-28 ta' Novembru 2014 bhala libelluz u malafamanti.
2. B'rikors prezentat fl-24 ta' Lulju, 2018 il-konvenuta appellat mis-sentenza.
3. Bi twegiba prezentata fit-22 ta' Awissu, 2018 l-attur ta r-ragunijiet ghalfejn il-qorti ghandha tichad l-appell.
4. Dan il-kaz hu konness mal-appell 416/2018/1 fl-ismijiet **Patrick Dalli vs Caroline Muscat** deciz illum. Ir-rikors tal-appell tista' tghid li f'hafna partijiet minnu hu identiku ghal dak li sar fir-rikors tal-appell numru 416/2018/1. It-twegiba hi identika.
5. F'dan il-kaz l-artiklu bit-titlu "*Minister shuns questions over husband's property*" pubblika fit-28 ta' Novembru, 2014.
6. F'dan il-kaz is-suggett tal-kritika regghet kienet il-Ministru Helena Dalli, fejn gie rapportat:
  - i. Li l-Ministru Dalli ma ppubblikatx il-konvenju li PADA Builders Limited ghamlet fuq il-fond in kwistjoni li fiz-zmien tal-pubblikazzjoni kien milqut minn *enforcement order* li harget l-Awtorita tal-Ippjanar.
  - ii. Li PADA Builders Limited kienet ghadha proprjetarja tal-fond.
  - iii. X'qalet il-Ministru Dalli fil-Kamra tad-Deputati jumejn qabel.
  - iv. Li l-Ministru ma tatx taghrif dwar kemm il-proprjeta kienu mohbija fil-kumpanniji ta' zewgha.
  - v. Sal-2012 il-kumpanniji kellhom proprjeta b'valuri ta' miljuni ta' euros, li ddikjaraw qliegh baxx u whud telf.
  - vi. Li l-attur u l-Ministru kienu ddikjaraw li ma kinux jafu li kien qieghed isir xoghol fil-fond.

- vii. Li hemm pendenti applikazzjoni għall-permess sabiex jigu *sanctioned* l-illegalitajiet li hemm fil-fond.

7. Il-partijiet tal-artiklu li dwarhom l-attur qieghed jilmenta huma:

"When asked how many other properties were 'hidden' under her husband's various companies, Dr Dalli refused to elaborate, saying the information was easily traceable. It is not....."

Up to 2012 millions of euros in assets were held by the companies, which declared a minimal profit, some even a loss".

8. Dwar il-kelma '*hidden*' l-ewwel qorti qalet hekk:

"Jirrizulta illi l-intimata, fl-artikolu taghha, allegat illi

When asked how many other properties were 'hidden' under her husband's various companies, Dr Dalli refused to elaborate, saying the information was easily traceable. It is not

Jirrizulta illi l-intimata, bil-kelma "hidden", minnha mdahhla fis-sentenza fuq imsemmija, tat x'tifhem lill qarrej ordinarju illi r-rikorrent qieghed juza l-kumpanniji tieghu sabiex jahbi l-assi tieghu minn skrutinju ta' min huwa interessat, liema kelma "hidden" uzata intenzjonalment sabiex taghti x'tifhem illi r-rikorrent kellu xi affarjiet x'jahbi.

Jirrizulta, madanakollu, kif del resto minnha ddikjarat wkoll, illi d-diffikulta' sabiex jinstabu l-propjeta ma kienetx dovuta ghal fatt illi l-propjeta kienet 'mohbija', kif hija allegat, izda kienet ghax kienet tiswa hafna flus biex taghmel ir-ricerki necessarji fuq il-kumpanniji biex jigi stabbilit x'propjeta hemm registrata fuq tali kumpanniji.

Jirrizulta ghalhekk car illi l-uzu intenzjonali tal-kelma 'hidden' ossija 'mohbija' kienet wahda intiza unikament sabiex taghmel hsara lir-rikorrent, peress illi ma kien minnu xejn illi l-propjeta kienet mohbija, izda, peress illi l-intimata, fl-istharrig taghha, ma riedetx tonfoq il-flus taghmel ir-ricerki necessarji, kien aktar konvenjenti ghaliha illi tallega illi l-propjeta kienet mohbija milli tonfoq il-flus u taghmel ir-ricerki mehtiega.

Jirrizulta car illi l-intenzjoni tar-rikorrenti kienet wahda unikament sabiex taghmel hsara lir-rikorrent u, di fatti, sussegwentement, fit aktar 'l isfel, l-intimata tghid:

Up to 2012, millions of euros in assets were held by the companies, which declared a minimal profit, some even at a loss.

Jirrizulta car illi l-intimata, intenzjonalment, kienet qieghda tallega illi r-rikorrent kellu assi fil-valur ta' miljuni ta' euros illi kienu mohbija u li taghhom huwa ma kien qieghed ihallas xejn.

Jirrizulta, madanakollu, illi l-intimata naqqset illi tindika fatt importanti, liema nuqqas juri l-intenzjoni illi kellha l-intimata hija u tikteb l-artikolu odjern.

Jirrizulta, di fatti, illi l-intimata naqqset milli tindika illi fil-kumpannija Pada Builders Limited, illi kienet l-unika kumpannija illi semmjet fl-artikolu meritu tal-kawza odjerna, kien hemm madwar sitt mitt elf aktar djun milli assi, tant illi l-Awdituri qalu s-segwentu:

"At 31 August 2012, the company's total liabilities exceeded its total assets by €594,891. In accordance with GAPSE there may be a material uncertainty that may cast significant doubt upon the company's ability to continue as a going concern and therefore, the company may be unable to release its assets and discharge its liabilities in the normal course of business."

Tali dikjarazzjoni hija cara u tindika illi, a differenza ta' dak allegat mill-intimata fl-artikolu taghha, mhux talli l-kumpanniji tar-rikorrent ma kellhomx "millions of euors in assets", izda talli kellhom aktar djun milli assi u s-sitwazzjoni tal-kumpanniji kienet wahda prekarja.

Jirrizulta, ghalhekk, illi kuntrarjament ghal dak dikjarat mill-intimata, l-kumpanniji tar-rikorrent djun kellhom mhux assi".

9. Il-qorti diga' kellha l-opportunita' tikkummenta dwar il-kelma 'hidden' fis-sentenza 416/14/1 u taghmel l-istess konsiderazzjonijiet ghal finijiet ta' dan l-appell. Hu evidenti li r-riferenza kienet ghal-Ministru Helena Dalli, u dan in vista li fid-dikjarazzjoni tal-assi li pprezentat skont il-Kodici tal-Etika tal-Membri tal-Kamra tad-Deputati kien jissemma biss *shareholding* li kellha fil-kumpanniji izda mhux l-immobbli li setghu kienu proprjeta tal-kumpanniji li ssemew. Ghalhekk jekk ma jsirux ricerki ma kienx ser ikun possibbli li wiehed ikun jaf x'immobbli huma proprjeta tal-kumpanniji li jissemmew fid-dikjarazzjoni tal-assi u li fihom ghandha ishma. Il-qorti ma taqbilx mal-ewwel qorti li l-qarrej inghata x'jifhem li l-attur kien juza l-kumpanniji sabiex jahbi l-assi tieghu. Il-kelma 'hidden' intuzat fil-konfront tal-Ministru Dalli u mhux tal-attur.
10. Dwar dik il-parti li fiha ssemew l-assi tal-kumpanniji u meritu tal-kawza, l-ewwel qorti qalet:

"Jirrizulta car illi l-intenzjoni tar-rikorrenti kienet wahda unikament sabiex taghmel hsara lir-rikorrent u, di fatti, sussegwentement, ftit aktar 'l isfel, l-intimata tghid:

Up to 2012, millions of euros in assets were held by the companies, which declared a minimal profit, some even at a loss.

Jirrizulta car illi l-intimata, intenzjonalment, kienet qieghda tallega illi r-rikorrent kellu assi fil-valur ta' miljuni ta' euros illi kienu mohbija u li taghhom huwa ma kien qieghed ihallas xejn.

Jirrizulta, madanakollu, illi l-intimata naqqset illi tindika fatt importanti, liema nuqqas juri l-intenzjoni illi kellha l-intimata hija u tikteb l-artikolu odjern.

Jirrizulta, di fatti, illi l-intimata naqqset milli tindika illi fil-kumpannija Pada Builders Limited, illi kienet l-unika kumpannija illi semmjet fl-artikolu meritu

tal-kawza odjerna, kien hemm madwar sitt mitt elf aktar djun milli assi, tant illi l-Awdituri qalu s-segwent:

"At 31 August 2012, the company's total liabilities exceeded its total assets by €594,891. In accordance with GAPSE there may be a material uncertainty that may cast significant doubt upon the company's ability to continue as a going concern and therefore, the company may be unable to realise its assets and discharge its liabilities in the normal course of business."

Tali dikjarazzjoni hija cara u tindika illi, a differenza ta' dak allegat mill-intimata fl-artikolu taghha, mhux talli l-kumpanniji tar-rikorrent ma kellhomx "millions of euors in assets", izda talli kellhom aktar djun milli assi u s-sitwazzjoni tal-kumpanniji kienet wahda prekarja.

Jirrizulta, ghalhekk, illi kuntrarjament ghal dak dikjarat mill-intimata, l-kumpanniji tar-rikorrent djun kellhom mhux assi.

11. Ghal din il-qorti hu evidenti li dak li nkiteb dwar l-assi tal-kumpanniji kien dejjem b'riferenza ghall-Ministru Dalli, mart l-attur. Inoltré, per ezempju ghas-sena finanzjarja 2012, PADA Builders Limited iddikjarat li kellha inventarju ta' proprjeta ghall-bejgh b'valur ta' €1,722,996. Inoltré ddikjarat assi b'valur ta' iktar minn zewg miljun ewro. Kumpannija li fiha flimkien ma' zewgha ghandha 99% tal-ishma. Hemm kumpanniji ohra li fihom il-Ministru Dalli ddikjarat li flimkien ma' zewgha ghandha 50% tal-ishma, u li ddikjaraw assi b'valur konsiderevoli. Hekk per ezempju huma Elcar Developments Limited u PR Company Limited, b'din tal-ahhar tiddikjara li fis-snin 2011 u 2012 l-assi kellhom valur ta' miljuni ta' euros. Hu veru li fl-accounts ta' PADA Builders Limited jinghad li ghas-sena finanzjarja li ghalqet fil-31 ta' Awissu, 2012 kien hemm iktar dejn minn telf. Il-fatt li ma ssemmiex per ezempju li PADA Builders Limited kellha iktar *'liabilities'* milli assi, ma jfissirx li l-konvenuta ma kitbitx il-verita meta qalet, *"Up to 2012, millions of euros in assets were held by the companies..."*. L-assi xorta hemm kienu. Inoltré, l-konvenuta ma ndividwatx kumpanniji b'isimhom.
12. L-ewwel qorti qalet li d-dikjarazzjoni li hemm fl-audited accounts ta' PADA Builders Ltd, *"... hija cara u tindika illi, a differenza ta' dak allegat mill-intimata fl-artiklu taghha, mhux talli l-kumpanniji tar-rikorrent ma kellhomx 'millions of euros in assets', izda talli kellhom aktar djun milli assi u s-sitwazzjoni tal-kumpanniji kienet wahda prekarja"*. Il-qorti ma taqbilx. Fl-accounts tal-2012 ta' PADA Builders Limited u PR Company Limited (li fiha l-Ministru Dalli ddikjarat li flimkien ma' zewgha ghandha 50% tal-ishma) hemm dikjarat assi b'valur ta' miljuni. Dan apparti li l-konvenuta kitbet li hemm kumpanniji li ddikjaraw telf. Qarrej seta' jifhem li hemm kumpanniji li ghandhom iktar dejn mill-assi. F'kull kaz jekk ghall-grazzja tal-argument wiehed kellu jaqbel mal-ewwel qorti li l-konvenuta ma kitbitx li hemm kumpanniji li ghandhom iktar djun milli assi, il-qorti ma tarax kif dak in-nuqqas jista' jissarraf f'nuqqas ta' reputazzjoni ghall-attur. Li persuna tghid fatt dwar persuna li ma jkunx il-verita', ma jfissirx li d-dikjarazzjoni tissarraf

f'malafama. L-ghan wara l-ligi tal-libell hi li tipprotegi u toffri rimedju lil dawk li jsofru hsara lir-reputazzjoni.

13. Fic-cirkostanzi l-qorti m'ghandha l-ebda ezitazzjoni tikkonkludi li l-konvenuta ghandha ragun tilmenta dwar ir-ragunament tal-ewwel qorti li wassal biex tkun kundannata thallas elfejn ewro (€2,000) lill-attur minhabba dak li kitbet fl-artiklu pubblikat fit-28 ta' Novembru, 2014.

Ghal dawn il-motivi tilqa' l-appell u thassar is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) tal-5 ta' Lulju, 2018 u filwaqt li tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenuta tichad it-talba tal-attur. Spejjez taz-zewg stadji a karigu tal-attur.

Anthony Ellul.